



Høringsnotat til ”Vejledning om direkte arealstøtte 2017”

Vejledningen blev i udkast sendt i ekstern høring 9. november 2016 med frist for at afgive høringssvar 23. november 2016.

Landbrugs- og Fiskeristyrelsen har modtaget høringssvar fra 3 organisationer:

Følgende høringssparter har fremsendt bemærkninger til udkast til vejledning:

Landbrug & Fødevarer
Danmarks Jægerforbund
Bæredygtigt Landbrug

Der er ikke modtaget yderligere bemærkninger.

Landbrugs- og Fiskeristyrelsen bemærker, at en række kommentarer modtaget i forbindelse med høringen skal betragtes som ændringsforslag til de tilhørende bekendtgørelser – bekendtgørelse om direkte støtte til landbrugerne efter grundbetalingsordningen m.v. og bekendtgørelse om markblok og elektronisk Fællesskema.

Det er ikke muligt at ændre i gældende regler i forbindelse med udarbejdelsen af vejledningen.

Ved regelændringer kommer bekendtgørelsen i offentlig høring, hvor det er muligt at komme med bemærkninger til reglernes udformning. Det er senest sket i oktober og november måned 2016 hvor henholdsvis bekendtgørelse om direkte støtte til landbrugerne efter grundbetalingsordningen m.v. og bekendtgørelse om markblok og elektronisk Fællesskema var i høring.

I det følgende gennemgås de væsentligste høringssvar. Landbrugs- og Fiskeristyrelsens kommentarer hertil er anført i kursiv. Høringssvarene er kun gengivet i hovedtræk. For detaljerede oplysninger om høringssvarenes indhold, henvises der til de fremsendte høringssvar, som kan ses på høringsportalen.

Kapitel i vejledningen	Høringssvar	Bemærkninger
s. 6	Landbrug & Fødevarer har anført, at der mangler en oversigt. Da den giver et godt overblik, kommer den forhåbentlig ind på den tomme side.	<i>Forslaget imødekommes. Vejledningen tilrettes, og oversigten indsættes.</i>
s. 9. kapital 1, afsnit 1.4	Landbrug & Fødevarer har påpeget en slåfejl.	<i>Forslaget imødekommes. Fejlen rettes.</i>

s. 9, kapital 1, afsnit 1.5	<p>Landbrug & Fødevarer mener, at der er uoverensstemmelse med § 8, stk. 2 i bekg. 1259 af 26/10/2016. Bestemmelsen blev ændret efter høring, så der står: ”, som har været midlertidigt eksproprieret i løbet af de to foregående år eller længere.”</p> <p>Landbrug & Fødevarer præciserer, at hvis uoverensstemmelsen beror på endnu en ændring af bestemmelsen, bør det fremgå tydeligt. Landbrug & Fødevarer påpeger i den forbindelse, at der, med den i bekg. 1259 af 26/10/2016 anvendte bestemmelse, er risiko for, at bestemmelsen rammer skævt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eksempelvis vil en landbruger, som har haft arealer midlertidig eksproprieret år 1, miste betalingsrettigheder, hvis arealerne år 2 ikke er støtteberettiget eksempelvis pga. ekstraordinært meget vand. • Hvis ikke arealet havde været midlertidig eksproprieret i år 1 i denne situation, ville landbrugeren ikke få inddraget betalingsrettigheder efter år 2. 	<p><i>Forslaget imødekommes. Vejledningen tilrettes den ændrede ordlyd i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Styrelsen kan bekræfte, at bestemmelsen i den nye bekendtgørelse ikke ændres.</i></p>
s. 10, kapital 1, afsnit 1.5	<p>Landbrug & Fødevarer har foreslået, at der foretages en omformulering af teksten til: ”<i>Varigheden, omfanget og intensiteten af den anden aktivitet er afgørende for om landbrugsdriften er væsentligt hæmmet</i>”.</p>	<p><i>Forslaget imødekommes, og teksten ændres.</i></p>
s. 10, kapital 1, afsnit 1.5	<p>Landbrug & Fødevarer har påpeget, at sætningen ”<i>Du skal vælge om du ønsker at GLM ... grønne krav eller ej</i>” mangler en overskrift.</p> <p>Landbrug & Fødevarer mener at GLM bør præciseres til GLM-fortidsminder og GLM-elementer.</p>	<p><i>Forslaget imødekommes. Teksten præciseres, og overskriften tilføjes.</i></p>
s. 11, kapital 2	<p>Landbrug & Fødevarer har påpeget, at boks med ”overholde tre grønne krav” indeholder en fejl i beskrivelsen af økologiske arealer med omlægningsdato 1. januar.</p>	<p><i>Forslaget imødekommes, og teksten ændres.</i></p>

	Reglerne står korrekt beskrevet i vejledningen side 31, afsnit 3.1.2.	
s. 12, kapital 2	Landbrug & Fødevarer har foreslået, at det for en god ordens skyld bør nævnes, at det også er muligt at opnå grundbetaling på baggrund af en brugsret.	<i>Forslaget imødekommes. Det er præciseret i vejledningen, at landbruger råder over et areal, som landbruger har en brugsret til, hvis brugsretten giver landbruger ret til at udøve en landbrugsaktivitet på arealet, og landbrugsaktiviteten udøves på landbrugers regning og risiko.</i>
s. 12, kapital 2 og s. 105, kapital 6	Landbrug & Fødevarer går ud fra, at det kun er taraarealet og ikke hele markblokken som ikke er støtteberettiget. Formuleringen kan godt misforstås som om, at hele markblokken ikke er støtteberettiget. Det foreslås derfor at justere formuleringen på en måde så misforståelser undgås.	<i>Fra 2015 bruges taraarealet kun på hele markblokken og ikke på dele af markblokken. Dvs. hvis der er taraareal i markblokken, så er det hele markblokken, som er registreret uden støtteberettiget areal. Teksten justeres for at gøre dette mere klart.</i>
s. 13, kapital 2	Landbrug & Fødevarer mener, at det bør være muligt, at marker med permanent græs med en støtteprocent på 100 og omdriftsarealer kan være i samme markblok. Mange landmænd har oplevet, at små arealer under 0,30 ha med permanent græs er kommet i egen markblok og dermed ikke længere et støtteberettigede. L&F opfordrer Landbrugs- og Fiskeristyrelsen til at finde en løsning på denne problemstilling.	<i>Permanente græsarealer lægges i egen markblok som en konsekvens af indførelsen af markblokkens støtteprocent med reformen i 2015. Støtteprocenten knyttes til markblokken, og derfor er arealer, der potentielt kan have en støtteprocent forskellig fra 100, nødt til at ligge i egen markblok. Landbrugs- og Fiskeristyrelsen er opmærksom på konsekvenserne ved denne regel.</i>
s. 16, kapital 2, afsnit 2.1.3	Landbrug & Fødevarer mener, at det for afklaringens skyld kunne tilføjes, hvad der skal ske i de tilfælde, hvor der ikke er tale om en enkeltmandsvirksomhed men en anden type virksomhed.	<i>Det fremgår implicit af vejledningen, at betalingsrettighederne flyttes i alle andre tilfælde.</i>
s. 16, kapital 2, afsnit 2.1.3	Landbrug & Fødevarer opfordrer til, at Landbrugs- og Fiskeristyrelsen tilstræber at behandle fuldmagtsanmodninger der modtages af Landbrugs- og Fiskeristyrelsen efter 1. april 2017 så hurtigt som muligt.	<i>Landbrugs- og Fiskeristyrelsen forsøger altid at behandle de modtagne anmodninger hurtigst muligt.</i>
s. 17, kapital 2, afsnit 2.1.3	Landbrug & Fødevarer mener, at det er problematisk, at det ikke er muligt at indsende en fuldmagt på papirskema, hvis fuldmagtsgiveren er fritaget for brugen af Digital Post. Det opleves blandt andet, at myndighederne ikke vil udstede	<i>Landbrugs- og Fiskeristyrelsens krav om obligatorisk brug af Tast-selv service er ikke omfattet af reglerne om fritagelse for at modtage Digital Post.</i>

	NemID til personer, som har denne fritagelse. Eftersom der skal fornys mange fuldmagter i den kommende tid, kan der opstå problemer omkring dette. Derfor vil det være mest hensigtsmæssigt, at der gives mulighed for, at sådanne personer kan indsende en fuldmagt på papirskema.	<i>Det betyder, at Landbrugs- og Fiskeristyrelsen ikke kan dispensere generelt fra denne regel og generelt acceptere at modtage fuldmagter på papirskemaer. Vi kan tillade en fuldmagt i papirform, når der foreligger særlige og dokumenterede forhold.</i>
s. 17, kapital 2, afsnit 2.1.3	Landbrug & Fødevarer mener, at det er positivt, at der er blødt op på reglerne i forhold til krav om vitterlighedsvidner i tilfælde, hvor fuldmagtshaver er i besiddelse af stillingsfuldmagt.	<i>Intet at bemærke.</i>
s. 18, kapital 2, afsnit 2.1.5	Landbrug & Fødevarer går ud fra, at støtten ikke vil blive nedsat yderligere, hvis ansøgeren har nedskrevet et areal inden en af de nævnte hændelser på listen sker. Dette foreslås præciseret i vejledningen.	<i>De oplyste tilfælde for yderligere nedsættelse af støtte gælder kun, såfremt der konstateres uregelmæssigheder i en ansøgning. Derfor er det ikke et behov for yderligere præciseringer.</i>
s. 18, kapital 2, afsnit 2.2	Danmarks Jægerforbund: I hvilke situationer er man aktiv landbruger? Det bør nævnes, at etablering af blomsterbrak også er en anerkendt aktivitet. Som formuleringen er i udkastet kræver det indgående kendskab til bekendtgørelsen at forstå dette.	<i>De nævnte landbrugsaktiviteter er eksempler på, hvorledes landbrugeren kan opfylde kravet om at være aktiv landbruger. Listen er ikke udtømmende. Begrebet 'aktiv landbruger' dækker over den minimumsaktivitet, der udføres i forhold til den støttebetingelse, som er tilknyttet den enkelte arealtype. Det er derfor ikke afgørende, at det specifikt nævnes, at etableringen af blomsterbrak også er en anerkendt aktivitet. Der er indsat en henvisning til kapitel 4 "Hvilke arealer er støtteberettigede under grundbetalingsordningen?", hvor det er muligt at læse mere om kravet til landbrugsaktivitet på forskellige landbrugsarealer.</i>
s. 18, kapital 2, afsnit 2.2	Fødevarer & Landbrug: For afklaringens skyld kunne tilføjes (se markering med fed); Det betyder, at du skal udføre mindst én landbrugsaktivitet, der berettiger til grundbetaling , fx:...	<i>Forslaget imødekommes. Landbrugs- og Fiskeristyrelsen har korigeret teksten i overensstemmelse med det anførte.</i>
s. 19, kapital 2, afsnit 2.2.1	Fødevarer & Landbrug: "Hvis dette er tilfældet, vil vi bede dig om at	<i>Forslaget imødekommes.</i>

	<p>indsende virksomhedens seneste årsregnskab. ”</p> <p>Så vidt Landbrug & Fødevarer har forstået, vil ansøger på et senere tidspunkt blive bedt om at sende virksomhedens årsregnskab fra året før (2016), hvis ikke dette var muligt på ansøgningstidspunktet, og det derfor var årsregnskabet fra 2015, der blev indsendt. Det vil være relevant at oplyse denne forvaltningspraksis i vejledningen. I visse tilfælde kan det sparre ansøgeren for at klargøre 2 årsregnskaber. Det drejer sig om tilfælde, hvor ansøgeren har mulighed for at vente med at indsende ansøgningen til årsregnskabet for 2016 er blevet færdigt.</p>	<p><i>Landbrugs- og Fiskeristyrelsen har korrigeret teksten således, at det tydeligere fremgår, at vi på et senere tidspunkt vil efterspørge ansøgers årsregnskab fra forrige år, hvis ikke dette er indsendt i forbindelse med fællesskemaet.</i></p>
s. 20, kapital 2, afsnit 2.2.1	<p>Fødevarer & Landbrug: Tilfælde nr. 1</p> <p>Det bør supplerende nævnes, hvordan de 5.000 euro beregnes, når 2017 er første gang, der søges om grundbetaling (særlig for CPR-ansøgere).</p> <p>I 2016 henvendte flere konsulenter sig til SEGES vedr. feltet ”aktiv landbruger” i Fællesskema 2016, da feltet ved indsendelse sagde ”nej”, selvom betingelserne var opfyldt. Det bør ændres i 2017, så feltet skifter til ”ja” ved indsendelse (hvis betingelserne er opfyldt).</p>	<p><i>Forslaget imødekommes delvist. Landbrugs- og Fiskeristyrelsen kan hertil oplyse, at i forhold til undtagelsen om 5.000 euro læser fællesskemaet på ansøgers udbetaling fra det forrige år, hvilket i sagens natur ikke er muligt ved førstegangs-ansøgere. Manuel sagsbehandling er derfor påkrævet.</i></p> <p><i>Landbrugs- og Fiskeristyrelsen er opmærksomme på det uhensigtsmæssige i, at feltet ”aktiv landbruger” i Fællesskema 2016 ved førstegangs-ansøgere viste ”nej”, selvom det ved senere manuel sagsbehandling viste sig, at ansøgeren opfyldte betingelserne for 5.000 euro-undtagelsen og dermed var aktiv landbruger. Derfor vil første gangs ansøgere, som er omfattet af 5.000-euro undtagelsen i fællesskema 2017, under feltet ”aktiv landbruger”, blive gjort opmærksom på, at sagen kræver manuel sagsbehandling.</i></p>
s. 23, kapital 2, afsnit 2.4	<p>Landbrug & Fødevarer ønsker, at det tilføjes, at beplantning med juletræer/pyntegrønt efter høst i efteråret medfører, at arealerne</p>	<p><i>Forslaget imødekommes. Hvad angår fortolkningen af reglerne henvises til, at arealer, for hvilke der udtales støtte, skal være</i></p>

	<p>ikke er støtteberettigede hele støtteåret. Endvidere bemærker L&F, at de er uenige i fortolkningen af reglerne vedr. juletræer/Pyntegrønt.</p> <p>Bæredygtigt Landbrug er ligeledes uenige i fortolkningen af EU-reglerne om, at arealet skal være støtteberettiget i hele kalenderåret.</p>	<p><i>støtteberettigede hele kalenderåret jf. artikel 32, stk. 4 i forordning 1307/2013.</i></p> <p><i>Da juletræer ifølge EU-reglerne ikke er en støtteberettiget landbrugsafgrøde, er det ikke muligt at få støtte til et areal, som en del af året anvendes til juletræsproduktion.</i></p>
s. 27, kapital 2, afsnit 2.7.2	Danmarks Jægerforbund foreslår, at reglerne om blomsterbrak bør nævnes i dette afsnit, da den nuværende formulering virker forvirrende.	<i>Forslaget imødekommes, og teksten justeres.</i>
s. 31, kapital 3, afsnit 3.1.2 Fritagelse for økologiske bedrifter	Landbrug & Fødevarer anfører, at det er bøvlet, at fristen for omlægning af markerne for at være fritaget for de grønne krav er indsendelsesdatoen, og ikke ansøgningsfristen 21. april.	<p><i>Bestemmelsen er fastsat på grundlag af en fortolkning fra EU-kommissionen.</i></p> <p><i>Landbrugs- og Fiskeristyrelsen har fortsat fokus på forenklingsarbejdet og tilpasning af uhensigtsmæssige regler og har noteret bemærkningen.</i></p>
s. 32, kapital 3, afsnit 3.1.2 Fritagelse for økologiske bedrifter	Landbrug & Fødevarer påpeger, at der er stor usikkerhed forbundet med alle forpagtede arealer, fordi det ikke er muligt for landmanden at rette ansøgningen til, hvis han uventet mister en forpagtning i efteråret, så den udgår af økologi.	<p><i>Det er i de fleste tilfælde muligt at ændre i fællesskemaet. Dette løser dog ikke alle problemer, hvis man fx uventet mister en forpagtning i efteråret. .</i></p> <p><i>Landmanden kan ved forpagtningsophør i løbet af året med fordel sikre sig kontraktligt, at arealet drives økologisk i den resterende del af året.</i></p>
s. 33, kapital 3, afsnit 3.1.4 De grønne krav på særlige tilsagnsarealer	<p>Landbrug & Fødevarer finder generelt afsnittet svært at forstå og foreslår en boks. Desuden ønskes der en beskrivelse af, om man kan undgå, at arealerne tæller som MFO, samt en beskrivelse af om anvendelsen af MFO-brak medfører, at tilskuddet til miljøtilsagnet falder bort.</p> <p>Desuden spørges der, om afgrødekode 320 udgår i 2017.</p>	<p><i>Forslaget imødekommes. Landbrugs- og Fiskeristyrelsen vil gøre vejledningsteksten om tilsagnskoderne mere tydelig.</i></p> <p><i>Landbrugs- og Fiskeristyrelsen skal bemærke, at afgrødekode 320 (der udelukkende bruges til arealer med tilsagn 41 'Braklagte randzoner') udgår i 2017, da alle tilsagn 41 er udløbet i 2016, og det ikke er muligt at indgå nye tilsagn 41.</i></p>
s. 34, kapital 3, afsnit 3.1.4 I forhold til miljøfokusområder	Landbrug & Fødevarer finder, at det bør tydeliggøres i teksten, om tilsagnsarealerne til enhver tid kan tælle som MFO, når der modtages grundbetaling under artikel 32, selvom de almindelige	<i>Forslaget imødekommes. Landbrugs- og Fiskeristyrelsen vil gøre vejledningsteksten om tilsagnskoderne mere tydelig.</i>

	støttebetingelser på arealet ikke er opfyldt.	
s. 35, kapital 3, afsnit 3.2.1	Landbrug & Fødevarer bemærker, at det er en stor udfordring for virksomheder, der udelukkende producerer rullegræs, at rullegræs ikke længere defineres som "græs eller andet grøntfoder", idet det medfører, at de ikke er omfattet af undtagelsesbestemmelserne. L&F anmoder om dokumentation for, at regelsættet skal fortolkes således.	<p><i>Det er Kommissionens fortolkning, at rullegræs skal betragtes som et omdriftsareal, der ikke opnår status af permanent græs, som arealer, der defineres som "græs eller andet grøntfoder", ellers normalt ville gøre. Ligesom frøgræsproduktion samt kløver og lucerne i renbestand er rullegræs undtaget fra reglen om permanent græs.</i></p> <p><i>Landbrugs- og Fiskeristyrelsen finder dog, at arealer med rullegræs godt kan indgå i afgrødekategorien græs eller andet grøntfoder, hvilket betyder, at ansøgere med rullegræs kan være omfattet af undtagelsesbestemmelsen under kravet om flere afgrødekategorier og kravet om miljøfokusområder, såfremt deres omdriftsareal består af mere end 75 procent græs eller andet grøntfoder, herunder rullegræs.</i></p> <p>Denne ændring vil blive kommunikeret ud til vores rullegræsproducenter.</p>
s. 35, kapital 3, afsnit 3.2.1	<p>Landbrug & Fødevarer foreslår, at der også nævnes afgrødekoderne nr. 312, 313, 316 og 319, og at der til sidst henvises til vejledningens afsnit 3.1.4.</p> <p>Ligeledes ønskes en udvidet forklaring af, at en ansøger ikke risikerer et støttetæk efter krydsoverensstemmelseskrav 1.33, hvis der på en arealkontrol konstateres 'bar jord' på et areal, der ikke er anmeldt som brak i fællesskemaet.</p>	<p><i>Landbrugs- og Fiskeristyrelsen vil indsatte en henvisning til afsnit 3.1.4, hvor afgrødekode 312, 313, 316 og 319 er beskrevet.</i></p> <p><i>I forhold til den situation, hvor der konstateres bar jord på et areal, som ikke er anmeldt som brak i fællesskemaet, så vedrører denne omdøbning af afgrødekoden til "bar jord" kun perioden til opfyldelse af krav om flere afgrødekategorier, hvorfor det er nævnt under afsnit 3.2.2. i vejledningen. Således finder LFST det ikke relevant at tilføje ekstra til dette afsnit.</i></p>
s. 44, kapital 3.3 Miljøfokusområder generelt – herunder efterafgrøder som MFO og under de nye ordninger.	Landbrug & Fødevarer gentager, at implementeringen af EU's landbrugspolitik giver danske landmænd begrænsede muligheder for at anvende miljøfokusområder (MFO) sammenlignet med mange andre lande. Landbrug & Fødevarer finder det derfor vigtigt, at der arbejdes på at få udvidet disse muligheder, samt at det bør være muligt for danske landmænd at	<p><i>Valget af MFO i Danmark er baseret på en politisk aftale indgået blandt alle Folketingets partier (undtagen Alternativet).</i></p> <p><i>For så vidt angår etableringen af nye afgrødeordninger som følge af Fødevare- og Landbrugspakken, er det valgfrit for landmanden at vælge andre typer MFO end efterafgrøder til at opfylde de grønne krav, hvis dette ønskes.</i></p>

	<p>anmelde alle de typer miljøfokusområder, som er mulige i henhold til EU-lovgivningen.</p> <p>Derudover anfører Landbrug & Fødevarer, at implementeringen af Fødevarer- og Landbrugspakken betyder, at der skal udlægges flere efterafgrøder, hvorfor man frygter, at det på nogle bedrifter vil knibe alvorligt med at få plads til alle de efterafgrøder, der skal etableres.</p> <p>Der er derfor behov for flere alternativer, som kan give landmanden mulighed for at sprede risikoen ved at etablere miljøfokusområder på flere forskellige typer MFO-arealer.</p>	
s. 44, kapital 3, afs. 3.3.1 – Typer af miljøfokusområder (MFO)	<p>Danmarks Jægerforbund bemærker, at de fleste landbrugere opfylder deres MFO-krav ved at udså efterafgrøder, som de i forvejen skal udså, hvilket ikke nødvendigvis resulterer i mere biodiversitet. Derfor forslås det at indføre følgende MFO-muligheder: 1) Enkeltstående træer, 2) markbræmmer, 3) grøfter, 4) traditionelle stendiger (beskyttede stendiger), og 5) bræmmer langs skovbryn uden produktion.</p>	<i>Valget af MFO i Danmark er baseret på en politisk aftale indgået blandt alle Folketingets partier (undtagen Alternativet) .</i>
s. 49, kapital 3, afsnit 3.3.4 MFO-arealet skal være til stede på kontroltidspunktet	Landbrug & Fødevarer påpeger, at der er blevet fjernet et afsnit, der beskriver mulighederne for at anvise erstatnings-MFO.	<i>Forslaget imødekommes, og afsnittet bliver tilføjet vejledningen igen.</i>
s. 49, kapital 3, afsnit 3.3.4 MFO-arealet skal være til stede på kontroltidspunktet	<p>Landbrug & Fødevarer mener, at det bør være muligt at anvise erstatningsarealer efter kontrolbesøget.</p> <p>Bæredygtigt Landbrug mener, at fortolkningen er forkert, idet landbruger alene har en forpligtelse til at tilså arealerne med efterafgrøder og behandle dem efter godt landmandskab. Hvis afgrøderne ikke vokser frem, skal landbruger ikke få sanktion.</p>	<i>Der kan ikke gives mulighed for at udpege erstatningsarealer efter kontrolbesøget. I Kommissionens vejledning er det nævnt som en forudsætning, at erstatningsarealet er til stede på kontroltidspunktet. Landbrugs- og Fiskeristyrelsens kontrollører spørger ind til, om der findes mulige erstatningsarealer, hvis der ved kontrollen er underkendt MFO, så kravet ikke længere overholdes.</i>
s. 49, kapital 3, afsnit 3.3.4 MFO-arealet skal være til stede på kontroltidspunktet	Bæredygtigt Landbrug mener ikke, at det er landmanden ansvar, hvis MFO-efterafgrøderne er i en	<i>Landbrugs- og Fiskeristyrelsen skal hertil bemærke, at reglerne om MFO-efterafgrøder er til for at sikre en</i>

	<p>utilstrækkelig stand. Det menes, at landmanden udelukkende er forpligtet til at så og behandle sine MFO-efterafgrøder efter godt landmandskab. Så hvis efterafgrøder ikke vokser frem, skal der ikke kunne gives en sanktion.</p>	<p><i>grønningseffekt. Dette byder, at efterafgrøderne skal vokse frem, så de har den ønskede grønningseffekt. Såfremt der søges om grøn støtte, skal MFO-efterafgrøderne på bedriften levere en miljøeffekt. Såfremt en ansøger søger om grøn støtte, men ikke lever op til støttebetingelserne herfor, skal denne få sanktion.</i></p>
<p>s. 50, kapital 3, afsnit 3.3.4 MFO-arealet skal være til stede på kontroltidspunktet</p>	<p>Landbrug & Fødevarer mener, at det er urimeligt, at kontroltidspunktet er afgørende for, hvilke muligheder en ansøger har for at anvise erstatnings-MFO. Fx kan erstatnings-MFO-efterafgrøder ikke anvises på en sommerkontrol</p> <p>Landbrug & Fødevarer opfordrer også til, at det fortsat bliver muligt at vælge at anmelde MFO-efterafgrøder på alle marker i fællesskemaet ved at sætte et hak i "ja for alle marker".</p>	<p><i>Landbrugs- og Fiskeristyrelsen skal hertil bemærke, jf. ovenfor, at det er en forudsætning, at erstatnings-MFO er til stede på kontroltidspunktet. Landmændene kan overanmelde alle deres arealer med MFO-efterafgrøder eller MFO-græsudlæg. Det betyder, at alle de arealer, som står til rådighed for MFO-efterafgrøder eller MFO-græsudlæg, kan bruges til at etablere efterafgrøder på. Desuden kan landmændene, så længe der ikke er meddelt kontrol, til enhver tid tilføje MFO-arealer til deres Fællesskema som erstatning for anmeldte MFO-arealer, som af den ene eller anden grund ikke opfylder betingelserne. Ved en kontrol kan landmændene – som erstatning for underkendte MFO-arealer – få medregnet andre arealer, som opfylder MFO-betingelserne på kontroltidspunktet.</i></p> <p><i>Det er Landbrugs- og Fiskeristyrelsens opfattelse, at disse tre muligheder er tilstrækkelige til at sikre landmændene imod at komme i klemme på grund af kontroltidspunktet.</i></p> <p><i>Det er desuden Landbrugs- og Fiskeristyrelsens opfattelse, at indførelse af yderligere fleksibilitet vil indebære en svækkelse af kontrolsystemet, som er i modstrid med EU-Kommissionens retningslinjer.</i></p> <p><i>Muligheden for at anmelde MFO-efterafgrøder på alle marker ved i</i></p>

		<p>fællesskemaet at sætte et hak i ”ja for alle marker” udgår i 2017. Dette skyldes indførslen af de målrettede efterafgrøder, som mange ansøgere ventes at ville anmelde. Da det ikke er muligt at have målrettede efterafgrøder og MFO-efterafgrøder på samme mark, er feltet skønnet uhensigtsmæssigt, da en dobbeltanmeldelse vil udløse en fejl i skemakontrollen. Vi vurderer, at denne potentielle skemafejl minimeres ved at lade feltet udgå.</p>
s. 50, kapital afsnit 3.3.5. Frivillige MFO-randzoner	<p>Landbrug & Fødevarer udtrykker deres bekymring for, at når der skal etableres flere efterafgrøder fra 2017 som følge af Fødevare- og Landbrugspakken, er der behov for flere alternativer til valg af MFO-elementer end de nuværende. Således foreslår L&F, at det bør være muligt, at anmelde frivillige randzoner, der er bredere end 9 meter. Derudover foreslår L&F at markbræmmer, som er foreslået samlet med randzoner i EU-kommissionens forenklingsforslag, implementeres så hurtigt som muligt i Danmark, når forslaget bliver vedtaget, og gerne allerede fra 2017.</p>	<p>Muligheden for fortsat at anvende frivillige randzoner som MFO er en videreførelse af reglerne for de pligtige randzoner, hvorfor ansøgningsgrundlaget fortsat er de randzoner, der fremgår af Landbrugs- og Fiskeristyrelsens kortgrundlag.</p> <p>Landmænd, der ønsker, at et større areal langs vandløb anvendes som MFO, kan anlægge brakmarker uden på randzonerne med vægtningsfaktoren 1. Tilsvarende gælder for arealer langs vandløb, der ikke fremgår af korttemaet for frivillige MFO-randzoner.</p> <p>.</p> <p>Landbrugs- og Fiskeristyrelsen har fortsat fokus på forenklingsarbejdet og tilpasning af reglerne i den sammenhæng og har noteret bemærkningen.</p>
s. 50, kapital 3, afsnit 3.3.5 Frivillige MFO-randzoner	<p>Landbrug & Fødevarer mener ikke, at det tydeligt fremgår af vejledningsteksten, at det er muligt at have fleksible MFO-randzoner mellem 2 og 9 meter, og hvordan dette håndteres i praksis.</p>	<p>MFO-randzoner er en videreførelse af de tidligere pligtige randzoner. Disse vil fremgå af IMK med en bredde på enten 2 eller 9 meter efter de regler, som tidligere var gældende. Det er dette, der menes i vejledningsteksten med, at MFO-randzonerne kan anmeldes mellem 2 og 9 meter. Når en MFO-randzone i IMK kun fremgår med en bredde på 2 meter, kan den kun anmeldes med denne bredde.</p>

		<i>Det er dog med de nuværende regler muligt at lave og få godskrevet en mindre MFO-randzone end de anmeldte 9 meter ved kontrol. Den anviste bredde indgår i det MFO-randzoneareal, som kontrolleres. I dette tilfælde vil det være op til ansøger at sikre, at MFO-kravet stadig opfyldes, hvis MFO-randzonen er mindre end de 9 meter, som vil indgå i beregningen af opfyldelsen af kravet.</i>
s. 51, kapital 3, afsnit 3.3.5 Frivillige MFO-randzoner	<p>Landbrug & Fødevarer mener, at det fra et naturmæssigt synspunkt vil være hensigtsmæssigt også at tillade en naturlig fremspiring af hjemmehørende urter og ikke kun udsåning af frø- og nektarblandinger.</p> <p>Danmarks Jægerforbund ønsker, at det tilføjes, at det også er muligt udelukkende at foretage en let jordbehandling uden at tilså randzonen med en blomsterblanding, for at give mulighed for naturlig fremspiring. Derudover ønskes fristen for jordbehandling og udsåning af blomsterblanding udskudt til 31. maj.</p>	<i>På et MFO-randzoneareal er det et krav, at arealet enten afgræsses eller afpudses. Endvidere skal randzonen være til stede på kontroltidspunktet, og således må et MFO-randzoneareal ikke være dyrket eller være jordbehandlet på noget tidspunkt i løbet af året. Som en undtagelse herfor kan man på de yderste 3 meter jordbehandle arealet forudsat, at der isås en blomsterblanding senest 30. april af hensyn til markvildtets yngel</i>
s. 52, kapital 3, afsnit 3.3.5 Frivillige MFO-randzoner	Landbrug & Fødevarer foreslår, at det i faktaboksen præciseres, at randzonen skal være der hele kalenderåret.	<i>Forslaget imødekommes.</i>
s. 54, kapital 3, afsnit 3.3.7 øverst	I forhold til vejledningen for 2016 er permanente afgrøder slettet. Landbrug & Fødevarer søger derfor en afklaring af, om det betyder, at arealer, der er anmeldt som permanente afgrøder i 2016, kan anvendes som MFO-brak i 2017.	<i>Der er alene tale om en uddybende kommentar til hovedreglen, som beskrevet i afsnit 3.3.7, anden sætning: "Du kan bruge arealer, der i 2016 var omdriftsarealer, som MFO-brak i 2017". Der er således ikke tale om en udvidelse af de arealer, der kan benyttes til MFO-brak i 2017.</i>
s. 55, kapital 3, afsnit 3.3.8	Landbrug & Fødevarer henviser til en manglende henvisning i afsnittet vedr. MFO-lavskov.	<i>Forslaget imødekommes.</i>
s. 58, kapital 3, afsnit 3.3.9 MFO-efterafgrøder, herunder MFO-græsudlæg	Landbrug & Fødevarer påpeger, at EU-Kommissionens forslag til forenkling af reglerne for de grønne	<i>Landbrugs- og Fiskeristyrelsen er ved at undersøge, om der kan fastsættes mere fleksible frister for etablering af</i>

	krav betyder, at der kun stilles krav om, at MFO-efterafgrøder skal være i jorden i en periode på 8 uger. Det foreslås derfor, at destruktionsfristen for MFO-efterafgrøder bliver den samme som for pligtige efterafgrøder. Dvs. den 20. oktober.	<i>efterafgrøder. På nuværende tidspunkt er det således ikke muligt at tage stilling til den foreslåede ændring.</i> <i>Landbrugs- og Fiskeristyrelsen har fortsat fokus på forenklingsarbejdet og tilpasning af regler og har noteret bemærkningen.</i>
s. 58, kapital 3, afsnit 3.3.9 MFO-efterafgrøder, herunder MFO-græsudlæg	Landbrug & Fødevarer foreslår, at en ekstra overskrift kunne lette læsningen.	<i>Vi vurderer, at der ikke er behov for en sådan overskrift.</i>
s. 59 kapital 3, afsnit 3.3.9	Danmarks Jægerforbund mener, at det bør være muligt at anvende flere arter i blandingerne til de pligtige efterafgrøder. Fx efterstræbes mange bælplanter og boghvede af især hjortevildt, som dermed vil gøre mindre skade på vinterafgrøder.	<i>Efterafgrødearterne, der tillades i blandinger som MFO-efterafgrøder, er de samme, som er tilladt som pligtige efterafgrøder jf. gødskningsbekendtgørelsen. Sker der ændringer i de tilladte arter af pligtige efterafgrøder, vil dette også gælde for MFO-blandingerne.</i>
s. 60, kapital 3, afsnit 3.3.9 MFO-efterafgrøder, herunder MFO-græsudlæg	Landbrug & Fødevarer gør opmærksom på, at der er forenklingsforslag på vej fra EU-kommissionen, som muliggør, at græsudlæg fremadrettet kan etableres enten som græs eller andre urteagtige planter, eller som bælplanter.	<i>Landbrugs- og Fiskeristyrelsen skal hertil bemærke, at det for MFO-græsudlæg allerede tillades, at der isås kløver.</i> <i>Landbrugs- og Fiskeristyrelsen har fortsat fokus på forenklingsarbejdet og tilpasning af regler og har noteret bemærkningen.</i>
s. 56 og s. 61 kapital 3, afsnit 3.3.9	Landbrug & Fødevarer påpeger, at de nye efterafgrøder hedder ”kompenserende efterafgrøder”, og det menes i øvrigt, at der mangler oplysninger om de nye husdyrefterafgrøder.	<i>Landbrugs- og Fiskeristyrelsen har rettet til ”målrettede efterafgrøder” og yderligere udbygget afsnittet.</i>
s. 67, kapital 3, afsnit 3.4.3	Landbrug & Fødevarer vil gerne have, at referenceandelen for permanent græs, og hvorledes den er beregnet, skal fremgå af vejledningen.	<i>Landbrugs- og Fiskeristyrelsen vurderer ikke, at disse oplysninger er relevante for vejledningen. Til gengæld vil vi gerne lægge oplysninger om beregning af andelen af permanent græs ud på vores hjemmeside.</i>
s. 69 kapital 4, afsnit 4.2.	Landbrug & Fødevarer henviser til kommentarerne vedr. det nye aktivitetskrav, som er angivet til høringssvaret til grundbetalingsordningen for 2017, hvor L&F har anmodet om en	<i>Landbrugs- og Fiskeristyrelsen gør opmærksom på, at bestemmelsen er fastsat i overensstemmelse med artikel 4, stk. 1. litra c. nr. ii, i forordning nr. 1307/2013 af 17. december 2013 således, at opfyldelsen af kravet sikrer, at arealet fastholdes</i>

	præcisering af, hvad der menes med reglerne.	<i>indenfor produktionsgrundlaget uden forberedende foranstaltninger ud over brug af de sædvanlige landbrugsmetoder og –maskiner. Afsnittet til blive udvidet med et eksempel på en afgrøde, der er omfattet af kravet samt en forklaring på, hvorfor aktivitetskravet er fastsat.</i>
s. 69-72, kapital 4, afsnit 4.3.1	Landbrug & Fødevarer ønsker en forbedring af afsnittet på flere punkter. Desuden ønskes en beskrivelse af, hvorledes 20-årige tilsagn skal håndteres efter ophør.	<p><i>I tabellen på s. 70 stopper vi med at tælle græs, når man når til år 6, da arealet så opnår status af permanent græs. Det har ingen betydning, om arealet har ligget med græs i 6 år eller 15 år, da status vil være den samme. Det er årene op til, at et areal evt. opnår status af permanent græs, som skal tælles.</i></p> <p><i>I tabellen på s. 72 vil vi tilføje ”omdrift” eller ”permanent græs”, så det bliver helt tydeligt, hvilken status et areal har i 2017. Ligeledes rettes tabellen til, så den stemmer overens med tekstforklaringen ovenfor.</i></p> <p><i>Vi tilføjer en forklaring om, at de arealer, hvor der blev indgået visse miljøtilsagn før 2005, som stadig er gældende (de 20-årige), pr. definition vil tælle som omdrift.</i></p>
s. 72, kapital 4, afsnit 4.3.2	Danmarks Jægerforbund mener, at aktivitetsperioden af hensyn til vildtet bør flyttes. Den optimale løsning af hensyn til faunaen vil være at flytte aktivitetskravet, så slåningen sker i det tidlige forår frem til 30. april.	<i>Aktivitetskravet på græs og brak (slåning) skal opfyldes i eller efter den primære vækstperiode for at sikre, at det er muligt at kontrollere, at kravet er opfyldt i støtteåret. Endvidere vil en flytning af fristen til den 30. april, hvor arealet kan være meget vådt, medføre, at mange ansøgere ikke kan opfylde aktivitetskravet. Fristen fastholdes således.</i>
s. 72, kapital 4, afsnit 4.3.2	Landbrug & Fødevarer opfordrer til, at bagatelgrænsen på 100 m ² hæves til 500 m ² som grænse for at	<i>Landbrugs- og Fiskeristyrelsen henviser til svaret, der blev givet til samme spørgsmål i høringssvarsnotatet i forbindelse med</i>

	godkende arealer, der ikke er afgræsset.	<p><i>høring af grundbetalingsbekendtgørelsen:</i></p> <p><i>Bagatelgrænsen på 100 m² er en følge af, at der alene kan udbetales grundbetaling til støtteberettigede arealer, jf. artikel 32, stk. 2, i forordning 1307/2013 jf. artikel 18, stk. 6, underafsnit 2, i forordning 640/2014. I forlængelse heraf følger det af Kommissionens retningslinjer, at der maksimalt kan opretholdes en bagatelgrænse på 100 m².</i></p> <p>.</p>
s. 73, kapital 4, afsnit 4.4	<p>Danmarks Jægerforbund har i forhold til afsnittet om braklagte arealer følgende bemærkninger/spørgsmål:</p> <p>a) Hvorfor skal en brakmark opdeles i forskellige afgrødekategorier?</p> <p>b) Det foreslås, at perioden for slåningsbrak flyttes, fx slåning i foråret, fra 1. marts til 30. april.</p> <p>c, i.) Der bør for blomsterbrak tilføjes, at der skal være mulighed for at lade arealet stå til en naturlig fremspiring, hvorfor en let jordbehandling alene bør være en aktivitet.</p> <p>c, ii.) Isåningsfristen for blomsterbrak bør være 31. maj, så datoen passer med dyrkningsfristen for afgrøder 31. maj.</p>	<p><i>Ad. a)</i> <i>Landbrugs- og Fiskeristyrelsen kan i forhold til valg af afgrødekoder for brak henvide til, at der gælder forskellige aktivitetskrav for de to braktyper. Alle medlemsstater har pligt til at indberette til EU-Kommissionen, hvilke afgrøder der er blevet anmeldt, ligesom arealkontrollen anvender de enkelte afgrødekoder til at vurdere, hvornår de enkelte kontroller kan finde sted.</i></p> <p><i>Ad. b)</i> <i>Aktivitetskravet på græs og brak (slåning) skal opfyldes i eller efter den primære vækstperiode for at sikre, at det er muligt at kontrollere, at kravet er opfyldt i støtteåret. Endvidere vil en flytning af fristen til 30. april, hvor arealet kan være meget vådt, medføre, at mange ansøgere ikke kan opfylde aktivitetskravet. Fristen fastholdes således.</i></p> <p><i>Ad. C i)</i> <i>Aktivitetskravet for blomsterbrak er både jordbehandling og isåning af et nyt plantedække senest 30. april. Der skal udsås en blomsterblanding for herigennem at sikre, at der etableres et ensartet plantedække, hvilket ikke nødvendigvis vil være opfyldt ved en sporadisk opvækst af ukrudtsplanter fra frøpuljen eller nærliggende</i></p>

		<p>spredningskilder. Af hensyn til at mindske jorderosion på brakarealer skal der efter krydsoverensstemmelsesreglerne være etableret et plantedække senest 31. maj. Ved etableret skal her forstås, at planterne skal være kommet op af jorden og være dækkende.</p> <p>Ad c ii) Med virkning fra 2017 gælder der ikke en generel frist for såning 31. maj. Fristen for tilsåning af blomsterbrak er sat af hensyn til forbudsperioden, som løber fra 1. maj til og med 31. juli, for at beskytte jordrugende fuglearter og markvildt i yngleperioden, samt af hensyn til at sikre, at ansøgeren kan overholde krydsoverensstemmelseskravet på brakarealer med krav om, at der skal være etableret plantedække senest 31. maj.</p>
s. 74, kapital 4, afsnit 4.4	Landbrug & Fødevarer vil gerne have tilføjet sidste års sætning om muligheden for at opstakke det afslåede plantemateriale på brakmarken.	Forslaget imødekommes.
s. 75, kapital 4, afsnit 4.4	Landbrug & Fødevarer henviser til, at SEGES har fået en afklaring fra Landbrugs- og Fiskeristyrelsen om, at det ikke er nødvendigt at ændre afgrødekode fra blomsterbrak til slåningsbrak inden ændringsfristen, hvilket bør fremgå af vejledningen.	<p>Det er til enhver tid muligt at ændre fællesskemaet, herunder de anmeldte afgrødekode, efter de faktiske omstændigheder. Ændringer, der er foretaget efter ændringsfristen, vil dog aldrig medføre en forbedring af udbetalingen. Hvis man ønsker at ændre de anmeldte afgrøder i fællesskemaet, så de har indvirkning på udbetalingen, skal dette således ske inden for ændringsfristen. Dette er i forvejen præciseret i brugerguides vedr. kravet om flere afgrødekategorier.</p> <p>Det er herudover ikke muligt at få omdøbt en oprindelig anmeldt slåningsbrakmark til en blomsterbrakmark, hvis dette skyldes, at arealet ikke er slået i perioden 1. august til og med 15. september, da</p>

		<i>kravet om jordbehandling skal kunne konstateres på kontroltidspunktet.</i>
s. 75, kapital 4, afsnit 4.4	Landbrug & Fødevarer ønsker tilføjet, at for slåningsbrak må der gerne jordbehandles som led i reetablering/eftersåning af plantedækket.	<i>Dette er beskrevet under afsnit 4.4.4. om krydsoverensstemmelseskravene på braklagte arealer.</i>
s. 80 ff., kapital 4, afsnit 4.7.1	Landbrug & Fødevarer gør opmærksom på, at nogle typer af lavskovsarealer, fx poppel, kræver, at der er god plads til træerne. Det betyder, at hvis planterne står 3 meter fra skel, er det ikke ensbetydende med, at de sidste to meter til skellet er et arbejdsareal. Afstanden indtil den første række afspejler, at der skal være plads til, at træerne kan udvikle sig.	<i>Kravet om antal planter er gældende for hele det areal, der dyrkes som lavskov. Man må have op til 20 procent arbejdsareal, men plantetallet skal stadig opfyldes for hele arealet, hvorfor træerne skal plantes tættere på det resterende areal alt efter, hvor meget arbejdsareal man har. Fra 2017 er kravet om minimumsantal popler halveret, hvilket netop tilgodeser, at popler kan være mere pladskrævende.</i>
s. 83, kapital 4, afsnit 4.9	Landbrug & Fødevarer og Danmarks Jægerforbund foreslår begge, at kravet om, at marktiltagene højst må være 10 meter brede, og at der skal være minimum 10 meter mellem tiltagene, lempes således, at der kun stilles krav om, at marktiltagene maksimalt må udgøre 10 procent af marken.	<i>Kravene til markvildttiltags maksimale udstrækning skyldes, at støtteberettigede arealer overvejende skal anvendes landbrugsmæssigt. Det er således en vurdering, at en lempelse af nuværende formkrav – særligt med henvisning til bredden og minimumafstanden mellem tiltagene – vil medføre en risiko for, at EU-Kommissionen vil underkende den danske administration af landbrugsstøtten. Her henvises til artikel 4, stk. 1, litra f) i forordning nr. 1307/2013 af 17. december 2013 vedr. definitionen af en agerjord, hvor det fremgår, at hensigten med et landbrugsareal enten er at høste, slå eller afgræsse en afgrøde.</i>
s. 83-86, kapital 4, afsnit 4.9	Danmarks Jægerforbund foreslår, at det på permanente græsarealer skal være muligt at etablere barjordstriber og uslåede striber.	<i>Krav til plantedækket på arealer med permanent græs er forordningsbestemt som værende græs og andet grøntfoder, jf. artikel 4, stk. 1, litra h)-i) i forordning nr. 1307/2013 af 17. december 2013</i>
s. 83-86, kapital 4, afsnit 4.9	Danmarks Jægerforbund finder det unødvendigt skærpende, at markvildttiltagene ikke er underlagt de samme krav mht. antal træer og buske, som er tilladte på omdriftsarealer.	<i>Markvildttiltag er ikke underlagt et aktivitetskrav, sådan som de støtteberettigede landbrugsarealer er omfattet af. Da markvildttiltagene indgår som en del af omdriftsarealet, er det dog en nødvendighed, at tiltagene holdes i en stand, der sikrer, at arealerne nemt kan indgå i</i>

		<i>omdriften igen og dermed ikke virker hæmmende for landbrugsdriften.</i>
s. 83-86, kapital 4, afsnit 4.9	Danmarks Jægerforbund foreslår, at markvildttiltag kan etableres uden fratræk i N-normen for marken.	<i>Der kan kun tildeles N-normer til landbrugsafgrøder med et gødningsbehov. Da et markvildttiltag ikke er en afgrøde, kan den ikke få tildelt en N-norm.</i>
s. 84, kapital 4, afsnit 4.9	Danmarks Jægerforbund finder illustrationen uklar og forvirrende at forstå for landmanden. Derudover er hverken placeringen af barjordsstriben eller insektvolden hensigtsmæssig, hvilket kan forvirre landbrugeren.	<i>Forslaget imødekommes. Landbrugs- og Fiskeristyrelsen vil forsøge at ændre illustrationen, så eventuelle forvirringer kan undgås.</i>
s. 85, kapital 4, afsnit 4.9.2	Landbrug & Fødevarer foreslår, at formålsbeskrivelsen til barjordsstriber udvides til også at nævne insektlivet, fx dagsommerfugle, bier m.v.	<i>Landbrugs- og Fiskeristyrelsen er enig i, at barjordsstriber kan være til gavn for mere end blot markvildtet. Vejledningen til grundbetalingsordningen har dog ikke til formål at artsliste alle de arter, som barjordsstriber kan være gode for. Derfor finder vi en generel henvisning til markvildtet passende.</i>
s. 86, kapital 4, afsnit 4.9.4	<p>Landbrug & Fødevarer foreslår at udvide anbefalingen for, hvad der kan tilsås på en insektvold, fx lavtvoksende urter, som kællingetand, rødkløver m.v.</p> <p>Landbrug & Fødevarer foreslår, at den formulerede maksimale højde for insektvolde på 0,5 meter bør justeres til at være "0,5-1,0 meter", da effekten af en højere insektvold vurderes at være større.</p>	<p><i>Landbrugs- og Fiskeristyrelsen er enig i, at der findes varierede muligheder for at indrette sin insektvold, så den passer til det lokale miljø, som insektvolden er en del af. LFST ønsker dog ikke at formulere en udtømmende liste over alle de forskellige plantearter, som kan være gavnlige på en insektvold, da Landbrugs- og Fiskeristyrelsen ikke bør varetage en sådan rådgivningsopgave. Det bør således være op til den enkelte landbruger selv at vurdere, hvad insektvolden skal tilsås med.</i></p> <p><i>Mht. højden på insektvolden ønsker Landbrugs- og Fiskeristyrelsen ikke at ændre på ordlyden af nuværende anbefaling. Ved at anbefale en maksimal højde for en insektvold på 0,5 meter sikres det, at volden nemt kan fjernes igen ved brugen af almindelige landbrugsmaskiner, og dermed fortsat kan indgå i omdriften på et senere tidspunkt.</i></p>

		<i>Hvis den enkelte landbruger ønsker at etablere en højere insektvold, vil der dog ikke ske en underkendelse ved et kontrolbesøg, da den beskrevne højde ikke er et krav, men kun vejledende.</i>
s. 87, kapital 4, afsnit 4.10	Landbrug & Fødevarer ønsker en beskrivelse af, hvornår det ikke er aktivitetskravet for græs, der skal følges på 2 m-bræmmerne.	<i>Et tilfælde, hvor aktivitetskravet for græs ikke skal følges på 2 m-bræmmerne, er eksempelvis, når bræmmerne ligger op ad et brakareal, og bræmmerne ikke er heget fra. I et sådan tilfælde kan man ikke vælge afgræsning som aktivitet, da der ikke må ske afgræsning på brak.</i>
s. 91, kapital 4, afsnit 4.11.2	Landbrug & Fødevarer skriver, at det forvirrer, at tilsagnstype 4, 5, 57 og 67 i ikke er med i afsnit 4.11.2, da tilsagnstyperne i helt særlige tilfælde kan anvendes under artikel 32.	<i>Forslaget imødekommes.</i>
s. 93, kapital 4, afsnit 4.11.3	<p>Landbrug & Fødevarer skriver, at det er positivt, at det er blevet muligt anmelde arealer med artikel 32 ved indsendelse af en dispensation, men mener forsat, at det til enhver tid bør være muligt at påberåbe sig artikel 32, også i en kontrolsituation.</p> <p>Landbrug & Fødevarer skriver desuden, at det bør fremgå mere klart, at hvis et areal i 2017 ikke er tilmeldt som art. 32 senest på ændringsfristen, så kan/skal der indsendes en anmodning om dispensation.</p>	<p><i>Det følger af artikel 14, stk. 1, i forordning 809/2014, at en ansøger skal oplyse alle de relevante oplysninger i sit Fællesskema, som er nødvendige for at fastslå støtteberettigelsen, herunder om der søges støtte til et areal under de almindelige støttebetingelse eller under undtagelsesbestemmelsen i artikel 32.</i></p> <p><i>I tillæg hertil bemærker Landbrugs- og Fiskeristyrelsen, at det efter styrelsens opfattelse er nødvendigt, at Landbrugs- og Fiskeristyrelsen i forbindelse med en fysisk kontrol er i besiddelse af en fuldstændig ansøgning, ud fra hvilken kontrollen gennemføres. Dette er navnlig for at sikre en så effektiv sagsgang som muligt for såvel styrelsen som for ansøgeren.</i></p> <p><i>Den nye mulighed gælder udelukkende i de tilfælde, hvor der igangsættes projekter efter ændringsfristen.</i></p> <p><i>Landbrugs- og Fiskeristyrelsen har præciseret den nuværende tekst.</i></p>

s. 95, kapital 4, afsnit 4.11.4	Landbrug & Fødevarer skriver, at det er uklart, om de skovtilsagn, SVANA giver i 2016, udelukkende er i medfør af vandrammedirektivet. Det skal stå i vejledningen, hvis der gives andre typer af tilsagn.	<i>Landbrugs- og Fiskeristyrelsen vil bede Landbrug & Fødevarer om at rette spørgsmål vedrørende den nye bekendtgørelse om privat skovrejsning til Miljøstyrelsen (MST) (tidl. SVANA). De landmænd, der har skovprojekter, hvortil MST har givet et skovtilsagn, der gives efter reglerne om gennemførelsen af vandrammedirektivet, vil kunne modtage grundbetaling uden en kendt bagkant, på lige fod med de landmænd, der har vand- og naturprojekter under artikel 32. Nye skovtilsagn fra 2016 og frem, der ikke implementerer vandrammedirektivet, falder ind under de kendte, nuværende regler for skovrejsning. Da MST har ændret deres skovrejsningsordning, så tilskuddet ikke længere er opdelt i to rater, vil det betyde, at landmænd, der har denne type af skovrejsningstilsagn, fremover kan modtage grundbetaling i 5 år efter udbetaling af tilskuddet. Vi vil præcisere dette i vejledningen.</i>
s. 101, kapital 5, afsnit 5.2	Landbrug & Fødevarer ønsker, at der til solceller tilføjes, at arealer, hvor landbrugsaktiviteten kan ske uhindret, fx ved afgræsning, er/kan være støtteberettigede	<i>Forslaget imødekommes ikke. Som angivet i afsnittet er arealet som udgangspunkt ikke støtteberettiget. Ansøgeren skal indsende dokumentation for, at arealet er støtteberettiget, og at der foregår en landbrugsaktivitet på arealet, førend arealet kan betragtes som værende støtteberettiget.</i>
s. 102, kapital 5, afsnit 5.4	Danmarks Jægerforbund og Landbrug & Fødevarer angiver, at det er positivt, at markveje igen er blevet støtteberettigede. Landbrug & Fødevarer angiver, at sidst i afsnit 5.4 (sidste sætning) er der nævnt "udyrkede arealer". Det er uklart, hvad der menes med udyrkede arealer i denne sammenhæng – er det fx. brakarealer? Begrebet bør derfor præciseres.	<i>Forslaget imødekommes. NaturErhvervstyrelsen præciserer begrebet.</i>
s. 12, kapital 2 og s. 105, kapital 6	Landbrug & Fødevarer går ud fra, at det kun er taraarealet og ikke hele	<i>Fra 2015 bruges taraarealet kun på hele markblokken og ikke på dele af</i>

	markblokken, som ikke er støtteberettiget. Formuleringen kan godt forstås på den måde, at hele markblokken ikke er støtteberettiget. Det foreslås derfor at justere formuleringen på en måde, så misforståelser undgås.	<i>markblokken. Dvs., at hvis der er taraareal i markblokken, så er det hele markblokken, som er registreret uden støtteberettiget areal.</i> <i>Vi justerer dog teksten for at gøre dette mere klart.</i>
s. 102, kapital 5, afsnit 5.4	Det er positivt, at markveje igen er blevet støtteberettigede. Sidst i afsnit 5.4 (sidste sætning) er der nævnt "udyrkede arealer". Det er uklart, hvad der menes med udyrkede arealer i denne sammenhæng – er det fx. brakarealer? Begrebet bør derfor præciseres.	<i>Forslaget imødekommes. Landbrugs- og Fiskeristyrelsen præciserer begrebet.</i>
s. 105, kapital 6	Det er positivt, at indtegningsreglerne for marker er blevet forenklede. Der henvises i den forbindelse til Landbrug & Fødevarers bemærkninger til dette i høringssvaret til Fællesskemabekendtgørelsen for 2017. Eftersom de nye indtegningsregler betyder, at ansøgeren i mindre grad kommer til at tage aktivt stilling til fradragsarealer, er det vigtigt, at der informeres grundigt om dette. Dette bør der også gøres opmærksom på, når der arbejdes i Tast selv-service – ikke mindst for ansøgere, der ikke får professionel hjælp til indsendelsen af ansøgningen.	<i>Forslaget imødekommes. Vi er enige i kommentaren, og vi vil fokusere på det både på landbrugsseminarer og i vores skriftlige materialer, inkl. Brugerguides til Fællesskema og IMK. Vi vil også gentage budskabet i vores faglige nyheder.</i>
s. 108, kapital 6, afsnit 6.1.2 og s. 112, kapital 6, afsnit 6.2.2	Det er uklart, hvornår det er muligt at søge Økologisk Arealtilskud til arealer, der ikke er støtteberettigede til grundbetaling. Det foreslås derfor at tilføje en række eksempler på dette.	<i>Forslaget imødekommes. I både Brugerguide til Fællesskema 2017, brugerguide til IMK 2017 og i Vejledning om Økologisk Arealtilskud 2017 er det beskrevet, i hvilke tilfælde der kan søges om nye tilsagn om Økologisk Arealtilskud, og i hvilke tilfælde der kan søges om udbetaling af Økologisk arealtilskud, selvom marken ligger i markblokke uden et støtteberettiget areal eller i "Fradrag, grundbetaling".</i>
s. 115, kapital 6, afsnit 6.3	Formuleringen i afsnittet er helt modsat den ellers oplyste	<i>Hvis det ikke er muligt, at opdele markblokken pga. manglende skel,</i>

	administrationspraksis, hvor permanent græs-arealer skal ligge i selvstændig markblok. Landbrug & Fødevarer håber, formuleringen i dette afsnit er et udtryk for, at det er muligt at løse problemstillingen vedrørende små permanente græsarealer under 0,3 ha, der ligger i tilknytning til agerjord/omdriftsarealer. (Se også kommentar til s. 13 i vejledningen vedr. dette).	<i>skal vi stadig sikre, at arealer som ikke er støtteberettigede, ekskluderes fra markblokken. Det gøres ved at oprette et GB-fradrag på arealet.</i> <i>Der henvises desuden til svar vedrørende s. 13, kap. 2.</i>
s. 119, kapital 6, afsnit 6.4.2	Det er uklart, hvad der menes med "Arealer, som ligger i kanten af marken." Det foreslås at definere dette nærmere i vejledningen.	<i>Forslaget imødekommes. Landbrugs- og Fiskeristyrelsen indsætter eksempler i vejledningen for at gøre det mere tydeligt.</i>
s. 121, kapital 6, afsnit 6.4.2	På figurerne er der nogle af de orange pletter, som har en grøn skygge. Det er ikke forklaret, hvad skyggen betyder.	<i>De grønne skygger slettes i eksempel 1 og 2.</i>
s. 122, kapital 6, afsnit 6.4.2	Af denne beskrivelse fremgår det, at der er 4 ha i alt. Teksten i boksen tyder dog på, at der er 3 ha i alt i markblokken, hvoraf 1 ha ligger på marken (altså 3 ha i alt).	<i>Dette ændres.</i>
s. 123, kapitel 7	Landbrug og Fødevarer forstår det således, at dette er gældende ", hvis overdragelsen skal have virkning for ansøgningsåret 2017."	<i>Forslaget imødekommes, og sætningen tilføjes.</i>
s. 124, kapitel 7, afsnit 7.1	Landbrug & Fødevarer henviser til mail fra Landbrugs- og Fiskeristyrelsen af 28. oktober 2016 og foreslår, at det for afklaringens skyld præciseres, at ét af de to krav skal være opfyldt fra den dag, overdrageren får rådighed over betalingsrettighederne, og resten af kalenderåret.	<i>Forslaget imødekommes, og teksten ændres.</i>
s. 124, kapitel 7, afsnit 7.1	Landbrug & Fødevarer mener, at det er meget svært at forstå den sidste sætning, herunder konsekvensen af sætningen. Landbrug & Fødevarer foreslår, at teksten suppleres med et eksempel, der viser, hvornår reglen har konsekvenser. Landbrug & Fødevarer spørger, om sætningen fx betyder, at en landmand, der erhverver betalingsrettigheder i perioden 1. januar til ændringsfristen 2017, skal have rådighed over mindst 2 ha støtteberettiget areal 31. december	<i>Forslaget imødekommes, og teksten præciseres.</i> <i>Kravet om, at erhverver af betalingsrettigheder skal råde over mindst 2 ha støtteberettiget areal 31. december, gælder, hvis der er overdraget betalingsrettigheder i et givent ansøgningsår.</i> <i>Hvis betalingsrettighederne er overdraget tidligt i et ansøgningsår, sådan at erhverver har søgt om</i>

	<p>2017? Landbrug & Fødevarer spørger, om der er forskel på dette alt efter, om han har søgt grundbetaling i 2017?</p> <p>Landbrug & Fødevarer har tidligere stillet en række spørgsmål vedrørende denne formulering. Landbrug & Fødevarer foreslår, at der evt. kan tages udgangspunkt i styrelsens uddybende svar vedrørende dette, som blev sendt 28. oktober 2016.</p> <p>Landbrug & Fødevarer mener, at det samtidig bør beskrives hvorfor der gælder en særregel for landbrugsbedrifter, der sælges inden udgangen af kalenderåret.</p>	<p><i>grundbetaling i ansøgningsåret, skal kravet ikke være opfyldt.</i></p> <p><i>Reglen gælder heller ikke i de tilfælde, hvor en landbruger både køber og sælger en bedrift i samme kalenderår.</i></p> <p><i>Det forventes, at der vil være tale om ganske få tilfælde, og at der i hvert tilfælde er særlige forhold, der nødvendiggør et salg.</i></p>
s. 125, kapitel 7, afsnit 7.1.2.	Landbrug & Fødevarer mener, at det bør være muligt at vedhæfte dokumentationen i forbindelse med overdragelsen af betalingsrettighederne i Tast selv-service.	<i>Landbrugs- og Fiskeristyrelsen arbejder videre med den omtalte løsning med vedhæftning af dokumentation.</i>
s. 126, kapitel 7 afsnit 7.1.2.	Landbrug & Fødevarer henviser til mail fra Landbrugs- og Fiskeristyrelsen af 14. november 2016 og foreslår, at der for fuldstændighedens skyld tilføjes følgende: <i>"Efter ansøgningsfristen i 2017 kontrollerer LFST, om du har indsendt Fællesskema 2017. Hvis det viser sig, at du ikke har indsendt skemaet, vil LFST anmode om dokumentation for landbrugsaktiviteten."</i>	<i>Landbrugs- og Fiskeristyrelsen ændrer teksten og tilføjer noget om efterfølgende indsendelse af dokumentation.</i>
s. 126, kapitel 7 afsnit 7.1.2.	Landbrug & Fødevarer mener, at dette er nyt og antager, at det ikke bliver et problem i forhold til problematikken med aktiv landbruger-begrebet, idet der er tale om udløbet af en midlertidig overdragelse.	<i>Landbrugs- og Fiskeristyrelsen går ud fra, at midlertidige overdragelser af betalingsrettigheder i alle tilfælde er til forpagtere og dermed til aktive landbrugere.</i>
s. 134, kapitel 7 afsnit 7.7	Landbrug & Fødevarer mener, at der er uoverensstemmelse med § 8, stk. 2 i bekg. 1259 af 26/10/2016. Bestemmelsen blev ændret efter høring, så der står: <i>" , som har været midlertidigt eksproprieret i løbet af de to foregående år eller længere. "</i>	<p><i>Vejledningen tilrettes den ændrede ordlyd i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Styrelsen kan bekræfte, at bestemmelsen i den nye bekendtgørelse ikke ændres.</i></p>

	<p>Landbrug & Fødevarer præciserer, at hvis uoverensstemmelsen beror på endnu en ændring af bestemmelsen, bør det fremgå tydeligt. Landbrug & Fødevarer påpeger i den forbindelse, at der, med den i bekg. 1259 af 26/10/2016 anvendte bestemmelse, er risiko for, at bestemmelsen rammer skævt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eksempelvis vil en landbruger, som har haft arealer midlertidig eksproprieret år 1, miste betalingsrettigheder, hvis arealerne år 2 ikke er støtteberettigede, eksempelvis pga. ekstraordinært meget vand. • Hvis ikke arealet havde været midlertidig eksproprieret i år 1 i denne situation, ville landbrugeren ikke få inddraget betalingsrettigheder efter år 2. 	
s. 149, kapital 10, afsnit 10.1.1	<p>Landbrug & Fødevarer mener, der bør være mulighed for at lave et producentskifte, som vil flytte retten til støtte til køber. Det vil være skattemæssigt hensigtsmæssigt. Muligheden for et producentskifte vil også betyde, at konsekvenserne af manglende overholdelse af krydsoverensstemmelseskravene flyttes over til køber.</p> <p>Landbrug & Fødevarer har i den forbindelse noteret sig, at Landbrugs- og Fiskeristyrelsen i høringssvarsnotatet til Grundbetalingsbekendtgørelsen for 2017 er opmærksom på problemstillingen og har meldt ønsket ind i forhold til fremadrettede ændringer af IT-systemet.</p>	<i>Intet at bemærke.</i>
s. 153, kapital 10, afsnit 10.6	<p>Landbrug & Fødevarer mener, at det bør fremgå, at klagen skal være skriftlig.</p>	<i>Forslaget imødekommes, og teksten ændres.</i>
s. 155, kapital 11, afsnit 11.4.2	<p>Landbrug & Fødevarer opfordrer til, at Landbrugs- og Fiskeristyrelsen benytter sig af muligheden for at varsle kontrolbesøg i alle tilfælde, hvor det er muligt.</p>	<i>Landbrugs- og Fiskeristyrelsen følger EU-regler ved planlægning og gennemførelse af kontrolbesøg. Ifølge artikel 25 i forordning nr. 809/2014 af 17. juli 2014 kan kontroller på stedet varsles under forudsætning af, at det ikke forstyrrer</i>

		<i>kontrollernes formål og effektivitet. Et sådant varsel skal begrænses til det absolutte minimum og må ikke overstige 14 dage. For de kontroller, hvor betingelserne for varsling er opfyldt, er der allerede indført varsling med 14 dage. I de øvrige tilfælde, hvor bl.a. opfyldelsen af aktivitetskravet kontrolleres, er det ikke muligt at varsle uden, at kontrollernes formål og effektivitet forstyrres.</i>
s. 157 ff, kapital 11.5	<p>Landbrug & Fødevarer foreslår, at det i begyndelsen af afsnittet oplyses, at der i august 2016 indførtes nye sanktionsregler gældende fra 2016 og frem samt i genoptagelsessager.</p> <p>Desuden mener Landbrug & Fødevarer mener, at årstallet i eksemplet skal rettes fra 2016 til 2017. Eksemplet bør tage udgangspunkt i det år, vejledningen gælder.</p> <p>Landbrug & Fødevarer foreslår desuden at lave et par konkrete eksempler på, hvordan gult kort ordningen fungerer</p>	<p><i>Landbrugs- og Fiskeristyrelsen vil indsætte en passage i starten af afsnittet, som oplyser, at sanktionsreglerne er nye og gældende fra 2016 og frem. Vedrørende genoptagelsessager bliver denne oplysning stående i slutningen af afsnittet, da det er undtagelsen, at sager genoptages, og de nye sanktioner har derfor mindre betydning i denne sammenhæng.</i></p> <p><i>Landbrugs- og Fiskeristyrelsen retter årstallene til, så førstegangsovertrædelsen sker i 2017.</i></p> <p><i>Det nuværende eksempel udvides således, at der følges op på det gule kort året efter, det gule kort blev givet. Dermed vil det illustreres, hvilken effekt tildelingen af det gule kort vil have det efterfølgende år.</i></p>
s. 165, kapital 11, afsnit 11.6.4	<p>Landbrug & Fødevarer gør opmærksom på, at eksempel 3 ikke er korrekt, da den grønne støtte maksimalt kan nedsættes med 50 procent i forhold til det samlede omdriftsareal, når begge krav til afgrødevariation er overtrådt.</p> <p>Der henvises til, at afvigelsesgraden maksimalt kan være 1, når begge krav er overtrådt, hvilket medfører, at reduktionen maksimalt kan være 50 procent af omdriftsarealet.</p> <p>Landbrug og Fødevarer påpeger, at eksemplet desuden er forkert i</p>	<p><i>Landbrugs- og Fiskeristyrelsen er enig i at reduktionen i eksemplet bør ændres således, at denne ikke overskrider 50 procent af omdriftsarealet i eksemplet.</i></p> <p><i>Når begge krav i forhold til kravet om afgrødevariation overskrides, kan reduktionen ikke overskride 50 procent af den grønne støtte, baseret på omdriftsarealet.</i></p> <p><i>Støtte- og sanktionsberegningen har været korrekt opsat i 2015 og 2016. Det er alene i eksemplet, der er lavet en fejl.</i></p>

	vejledningen for 2016. Der opfordres til at genoptage evt. sager, der er afgjort efter en forkert beregning af reduktioner pga. manglende afgrødevariation.	
s. 169, kapital 11, afsnit 11.6.10	Landbrug & Fødevarer oplyser, at både begrebet "det fastslåede areal" og "det konstaterede areal" anvendes i afsnittet, hvilket forvirrer, da der umiddelbart ikke er forskel på de to begreber.	<i>Forslaget imødekommes. Der er ikke forskel på indholdet af de to begreber, og NaturErhvervstyrelse vil rette vejledningen til, så det kun er "det konstaterede areal" der anvendes, både i det pågældende afsnit og i vejledningen generelt.</i>
s. 169, kapital 11, afsnit 11.6.10 ff.	<p>Landbrug og Fødevarer foreslår, at begreberne i forbindelse med sanktion på grøn støtte, fx "konstateret areal", "reduceret konstateret areal", "reduktion" mv. forklares i en faktaboks for at fremme forståelsen.</p> <p>Landbrug & Fødevarer mener, at der bør være et eksempel for hvert af sanktionstrinene, undtagen trin 1.</p> <p>Det vil desuden være godt, hvis eksemplerne tager udgangspunkt i, hvad ansøgeren mister af grøn støtte som følge af en sanktion.</p> <p>Landbrug & Fødevarer påpeger, at loftet over den grønne sanktion i 2017 på 20 procent af den grønne støtte baseret på det konstaterede areal er gentaget ved beskrivelsen af hvert enkelt sanktionstrin. Det bør overvejes at flytte denne generelle information til den indledende del af afsnittet. Landbrug & Fødevarer er desuden ikke sikker på, at reglen har selvstændig betydning for størrelsen af sanktionen, da der i beregningsmetoden for sanktionen er indlejret et loft på 20 procent for 2017.</p>	<p><i>Forslaget imødekommes. Landbrugs- og Fiskeristyrelsen vil lave en faktaboks, hvor de vigtigste begreber i relation til sanktionen på den grønne støtte forklares.</i></p> <p><i>Landbrugs- og Fiskeristyrelsen vil efterkomme ønsket fra Landbrug & Fødevarer og lave eksempler for hvert sanktionstrin.</i></p> <p><i>I eksemplerne vil der udover sanktionen beregnet i ha blive beregnet de støttebeløb, som ansøgeren faktisk mister ved sanktionering.</i></p> <p><i>Eftersom loftet er en generel regel, er vi enige i, at der ikke er behov for at nævne det under de enkelte sanktionstrin. Oplysningen kan med fordel flyttes til den indledende del af afsnittet.</i></p> <p><i>Loftet i 2017 på 20 procent af den grønne støtte baseret på det konstaterede areal har selvstændig betydning. Det er korrekt, at loftet ikke er aktuelt ved en grøn sanktion, som alene skyldes overanmeldelse jf. artikel 28, stk. 1 i forordning 640/2014. I denne situation kan sanktionen under alle omstændigheder ikke blive større end 20 procent af den grønne støtte, pga. regnemetoden i artikel 28, stk. 3 i</i></p>

		<i>forordning 640/2014. Dog kan loftet blive aktuelt, hvis ansøgeren samtidig får en sanktion for underanmeldelse på den grønne støtte, jf. artikel 28, stk. 2 i forordning 640/2014.</i>
--	--	---